

BİR HZ. HÜSEYİN ÂŞIĞI: SON ASRIN MEÇHUL ŞAİRLERİNDEN BAHREDDİN VE DÎVÂNINDAKİ KERBELÂ MERSİYELERİ

Kamil Ali GIYNAŞ*

Özet

Mersiye, ölenin veya kaybedilen değerlerin ardından onu öven ve kaybının üzüntüsünü ifade eden şiirlerin genel adıdır. Türk edebiyatında ölenin kayıbdan duyulan üzüntüyü dile getirmek, o kişinin iyi taraflarını anlatmak, ona karşı şairin ilgisini ifade etmek, kadere rıza göstermek, dünyanın geçiciliğini vurgulamak ve ölünün yakınlarını sabır ve metanete davet etmek gibi hususların ele alındığı bu lirik şiirlerin, din ve devlet büyükleriyle yakın akrabalar yanında özellikle Hz. Hüseyin ve Kerbelâ şehitleri için yazıldığı görülmektedir. Hz. Hüseyin'in şehit edilmesini anlatan Kerbelâ mersiyesi, Kerbelâ olayının gerçekleştiği tarihten bu yana İslam dünyasında birçok şair tarafından yazılmıştır. Kerbelâ mersiyesi, divanlarda ve başka eserler içinde yer almaktadır. Bu yazıda, 19. yüzyılın ikinci yarısı ile 20. yüzyılın ilk yarısında ömür sürdüğü anlaşılan Bahreddin'in bilinen tek nüshası M. Fatih Köksal'ın şahsi kütüphanesinde yer alan divanındaki değişik nazım şekillerinde kaleme alınmış yirmi sekiz Kerbelâ mersiyesi tanıtılacaktır. Şiirlerinde Bahreddin'le birlikte Bahri mahlasını da kullanan şairin, şiirlerinden Şabâniyye tarikatine mensubiyeti anlaşılacakla beraber mersiyesinde Hz. Hüseyin'e büyük bir sevgi beslediği görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Bahreddin, Bahreddin divanı, Kerbelâ, mersiye, Kerbelâ mersiyesi

AN ADMIRER OF ST. HUSSEİN: KERBELA DIRGES IN DIWAN OF BAHREDDIN ONE OF THE UNKNOWN POETS OF THE LAST CENTURY

Abstract

Dirge is general name of poem after a decedent to express sadness of a valuable thing or to commend them. In Turkish literature, it is seen that lyric poems is written for religion and state leader, also especially Hz. Hussein and martyrs of Kerbelâ, to express regret the loss of the deceased, to explain aspects of that person's best interest for him, to express the poet, to show consent the destiny of the world, emphasize the transience, patience and fortitude to invite relatives of the deceased. Kerbelâ dirges describing the seizure of a martyr of Hz. Hussein, are written by a lot of poets from the date on which the Kerbelâ event occurred in the world of Islam. Kerbelâ dirges are located at diwans and other works. In this article,

* Dr., Ahi Evran Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Kırşehir/Türkiye, kagiynas@gmail.com

twenty eight Kerbelâ dirges at the Bahreddin diwan, which are unique copies in M. Fatih Köksal's personal library, will be introduced. Bahreddin lived between the second half of the 19th century and the first half of the 20th century. He wrote poems under the pseudonym Bahri and Bahreddin, and he belongs to Shabaniyye sect. These dirges have been written by the poet with a great love for St. Hussein.

Keywords: Bahreddin, diwan of Bahreddin, Kerbelâ, dirge, Kerbelâ dirges

Giriş

Asırlardır bütün Müslümanları derinden etkileyen ve Hicri 10 Muharrem 61 (Miladi 10 Ekim 680) tarihinde meydana gelen Kerbelâ hadisesi¹ edebiyatımızda geniş bir şekilde işlenmiştir. Kerbelâ mersiyesi², makteller³ ve muharremiyeler⁴ Kerbelâ hadisesi etrafında teşekkül etmiş edebî eserlerdir.

Mersiye; Arap, Fars ve Türk edebiyatlarında özellikle ölenin veya kaybedilen değerlerin ardından onu öven ve kaybının üzüntüsünü terennüm eden şiirlerin genel adıdır (Toprak, 2004: 215).

Kerbelâ mersiyesi, İslam tarihinin önemli bir olayı durumunda olan Hz. Hüseyin'in şehit edilmesini konu edinen mersiye türüdür. Arap edebiyatında H. 61'deki bu olayı hemen takip eden zamanlarda söylenmeye başlayan mersiye türü, İran edebiyatında Şiiliğin resmî mezhep olarak kabul edildiği XVI. yüzyıldan itibaren görülür. Türk edebiyatında ise İran edebiyatına göre daha önce (XV. yüzyıl) yazılan Kerbelâ mersiyesi vardır (Çağlayan, 1997: 72).

Bu yazıda Bahreddin isimli şairin divanındaki Kerbelâ mersiyesi muhteva yönünden incelenecek ve mersiye türünün metnine yer verilecektir.

A. Bahreddin Kimdir?

Şairin kimliği hakkında kaynaklarda hiçbir bilgiye ulaşılamamıştır. Şiirlerinden Halveti olduğu, Halvetiliğin Şabaniyye koluna mensup olduğu anlaşılmaktadır. Divân'daki 46. şiirde Halvetilerin özellikleri anlatılmaktadır ve şiirin redifi de "Halvetilerdir" dir:

Bülbül-i şeydâ Halvetilerdir

Hem gül-i ra^c nâ Halvetilerdir (46/1)

